

כמה שנים הבחין הרב המנוח בחתול-חצוצות רעב, אימץ אותו, טיפל בו והפך אותו ליריד — מבלי להירתע ממבטיהם הנוקבים של בני קהילתו, שחשדו כי רבך בו שמץ תימהנות.

יפה רגב, חיפה

ידע אישי, ביפאנית

על הצלחתו של מסע-הפירסום לנקיטות (העולם הזה 24.9).

עכשיו, כשקראתי כיצד מכירת נקיטות עלתה פי 13, בעיקבות מסע-פירסום מוצלח, הבנתי סוף-סוף את היפאנים: אצלם קוקוקו זה פירסום וקוקייקי זאת הצלחה עיסוקית. לא שלמדתי יפאנית כדי לכתוב מיכתב למערכת. פשוט לקחתי את המילים האלה מן הסיפרון אלף מילים יפאניות לתייר שהבאתי עימי מטויל במיוחד הרחוק, לפני שנתיים.

יוסי חפץ, רמת-גן

ריבירה ללא סוכות

על היטפלות ליהודים, השבוע לפני 193 שנים.

כדאי לזכור, יוסי'ם, כמה טוב לנו שאנחנו יושבים בארצנו, גם בימים אלה, ימי חג-הסוכות. לרבים נוודאי לא ידוע כי המעשה הראשון שעשו הצרפתים ב-1792, כאשר כבשו את ניצה מידי האיטלקים, היה להחיל את החוקים ה-יהודיים של המהפכה הצרפתית קודם על כל יהודי הגטו של בירת הריבירה לעתיד. מפחק מישטרה צרפתי, שעלה למיגרל השעון של אחד ממינוזרי ניצה (ממנו גורשו קודם לכן נזיריו), גילה בתצפיתו כי יהודי הגטו המקומי התיישבו, לרגל חג-הסוכות, בסוכותיהם. מייד הורה להם לנטוש את הסוכות ואף הורה להעמיד כמה מהם לדין על "גילויים דתיים כפומבי".

יוסף אביטל, אשדוד

(המשך מעמוד 3) בכך שפשוט אין מטיסים מטוסיקרב בלילות, יש לי עתה עוד תקדים אוסטרי מעניין. זכור לי כי במשך שנים הושמץ ח"כ פסה גרפור על מינהגו להיכרך עם נהג הקטר של רכבת-ישראל, כדי שזה יאט את מהלך הרכבת ליד עתלית, עיר מגוריו של פייסי, כדי שהוא יוכל לקפוץ מן הרכבת הישר לביתו. ועכשיו גיליתי שלפי השיטה האוסטרית לפחות נהג פייסי ברחמנות. בהקשר לאיזה תחקיר על הרכבות באוסטריה, שפורסם ביומון מקומי, הוזכר שלפי תקנון הרכבת האוסטרית היא לא רק חייבת להסייע כל חבר בפרלמנט האוסטרי חינם-איך-כסף, אלא שלא להותיר גם לעצור את הרכבת, בכל מקום באוסטריה, תוך כדי מהלכה, גם לירידה וגם לעליה. אם כן, למען האמת, הדגיש אותו יומון, כי לא

ח"כ גרפור

מותר לעצור את הרכבת

ידוע על שום מיקרה שחבר פרלמנט כלשהו נהג כך אי-פעם. צבי שרם, זלצבורג, אוסטריה

גם ערווה קרושה פסולה

עוד על הערווה היהודיה (העולם הזה 24.9)

- (1) המחזה מיתר הורדה לא נכתב על-ידי, כי אם על-ידי אלי וורדיה, בעיקבות סיפרי העלם. (2) לא מגיעה לי זכות יוצרים על הערווה היהודיה. חיפשתי ולא מצאתי את הביטוי הזה בספרי העלם. יתר על-כן, ביטוי זה, שכה הלהיב, ובמידה רבה של צדק, את רמיונו היוצר של יוסף מונדי, לא יצא מעולם מתחת לעטף. (3) ערווה אחרת היא שהפריעה לצנוורים: ערווה קרושה. במשמעות השכינה של היהודים. ובאשר לכך, הינני מרשה לעצמי להפנות את הצנווריים אל סיפור של גרשום שלום, פירקי יסוד בהבנת הקבלה וסמליה, שם צפירות להם כמה הפתעות. יצחק א. ארנס, תל-אביב

חסר בחינוך-חובה

על היינריך היינה, האקטואלי תמיד. רק עתה זכיתי לקרוא, בתרגום, כמה מכתביו של המשורר והעיתונאי היהודי-גרמני היינריך היינה (1797 — 1856) ואני חושבת שאני ובני גילי הפסדנו הרבה מאוד מכך שלא ניתן לנו להכיר את כתביו במסגרת החינוך-חובה. לא מעטות היו פניני-הלשון שנהייתו מהן, אבל גדולים מהן רעיונותיו — גם על מצב היהודי בין האומות, גם רעיונותיו על המדינות והאומות. דברים אלה, שנכתבו לפני 150 שנה, הם היום לא פחות אקטואליים מבמים ההם. גילה בליכפלה, תל-אביב

שונא דחבד

על יחס יהודי לבעלי-חיים (העולם הזה 4.9). אפשר לחשוב כי יהודים חרדים רואים את בעלי-החיים רק דרך סכינו של השוחט. אם הם בהמות כשרות, כמובן. לכן מן הראוי להזכיר לטובה את הרב אליהו לפיאן מכפר חב"ד, שהלך החרוץ לעולמו. לפני

קניא י'י.

או אייחנוך, חוסר-מחשבה לעתיד הרחוק ועוד) נגר ערבים יצרו בעיני ישראלים רבים את דמות הערבי שהוא עוד תבנות מסוימות המברירות אותו מהגזע של "האנשים הטובים". הדעות הקדומות הן כה נפוצות עד כי קשה לשכנע אדם, שחונך על ידיהן, כי הערבי גם רוצה לעבוד, לפרנס את משפחתו, לשלוח את ילדיו לבית הספר, גם הוא אהוב וגם ליבו נשבר כשאחד מבני משפחתו נהרג.

בארצות הנכר אתה פוגש הרבה ישראלים, שנשארים בחו"ל בגלל הסיבות הנ"ל וטוענים ש"אין עם מי לדבר" כאשר הם גורסים שיש להביא לשלום עם הפלסטינים ומטיפים להומא" גיות, חופש, שוויון וכו'. ברור שצריך לשפוט כל אדם לעצמו. ופסקה-דין אינו שחור או לבן, אלא משהו בגוון האפור. אבל לרעתי האישית אסור להתכחש לרגשות ולברוח לחו"ל, כי זו בגידה בדעות של עצמך, ושלי קובעות כי אין תחליף ל"בית", ושם ביתי (ישראל).

לרעתי, אורי, אתה אחד מהוגי-הדעות הגדיר לים והמבריקים שהיו לנו אי-פעם. ואני מודה לך על חלקך הגדול בעיצוב רעיונותי, ואם יש בעיות כלכליות, החוק מעמד כי במאסר יצטרף מגוי חרש לעיתונך. תודה, עופר.

119,931 -

מי הם?

עד כאן מיכתבו של הקורא האלמוני. מכיוון שלא ציין במיכתבו כתובת, אין אני יכול להודות לו על המחמאות ועל העידוד אלא בדרך זו.

בשניות האחרונות פירסם הצהרון ידיעות אחרונות מרעות, וכו' טען (בין השאר) כי מדי שבוע קוראים את העולם הזה 119,931 קוראים, לא פחות ולא יותר. זהו מיספר די שרירותי, ואפשר להתחכך עליו, אך לא המיספר הוא העיקר. החשוב הוא מי הם הקוראים האלה.

את התשובה על כך נתן לי בשבוע שעבר איש-ציבור, שעמד במרכז של אירועים חשובים. הוא ביקש להיפגש עימי, כדי לערער על רבנים מסוימים שנכתבו עליו בשבועות זה.

מדוע זה היה חשוב לו? אמר האיש, בדרך של טרזניה: כל מי שחשוב במדינה הואת קורא את השבועון שלכם. אין אף אדם אחד בצמרת שאינו קורא אותו. לפעמים הם קוראים אותו בגלוי, ולפעמים לא. אבל הם קוראים. משום כך היה חשוב לו לשכנע אותנו לשנות את גישתנו אליו.

טוב שכל האנשים החשובים במדינה קוראים את העולם הזה. אך לא טוב שהשבועון נקרא פחות כתובים אחרים, כגון ריכוזי "ישראל השניה", בימים אלה, כאשר הגיונות גואה והלאומנות משתוללת, חשוב שהקול הצלול והשפוי של העולם הזה יגיע לכל מקום. היתר מבקש שאותם קוראים, המכירים בתפקיד חסר-התחליף שממלא שבועון זה בימים אלה, יתפכו את עצמם למיסינורים של השבועון, כדי להביא אותו לאנשים חדשים ולחוגים חדשים. כאשר יחזור הקורא עופר, יוכל לקבל שלי-חות זו גם עליו.

מ.א.א.א.

עיתונאים, וגם עורכים, שואלים את עצמם כלי הרף: בשביל מי אנחנו עומלים? האם אנחנו משפיעים על משהו? ואז, מדי פעם, מתקבל מיכתב הנותן תשובה על כך.

השבוע קיבלתי מיכתב מידי קורא שאיני מכיר. המעטפה נשאה כול אמריקאי, והכותב הודה רק בשם "עופר". הנה המיכתב: שלום אורי,

לפני כשלוש שנים שעטנו, חברי ואני, בהתלהבות מסוימת לתוך לבנון. היה ברור לכולנו שעלינו להכות במחבלים שמטרמם, כמובן, להרוג אנשים חיים כשלווה בגבול הצפון. בן ה-20 הממוצע אינו מפתח עדיין כושר ניתוח והגיון הראויים לציון, וגם אם כן, מעדיף הוא לסגור זאת בפנימיותו, ולהישטף בורם הדיעות ובגישות הרחוקות כחברה, דהיינו כניעה ללחצים חברתיים. מעניין כמה המוני אנשים עדיין לא התגברו.

אחרי מיספר חודשים של מעין מילחמה, על אנו קטנה התעוררו השאלות בקרב חיילי מה שנושאים פה, בעצמם את השאלות שכבר מוזמן ניקרו בליבי העברתי למפקדיי, שניסו לתרץ את העסק כנסיון לארגן ממשלה בלבנון ולמנוע שפיקוח-דמים איומה, וכרגיל, מצד אחד אנו עם מוסרי והוגן באופן נלא, ומצד שני חסר-אחריות ותסרוחאמניות, כמו שמתבטא במכירות נשק לרוצחים, שליטי מדינות באמריקה המרכזית).

תוך כדי המילחמה נהרג בנדודי (שהיה אחד מחבריי הטובים ביותר), כבר או היה ברור לי שמשוהו כאן חורק והמון היים נקטעים באינם שלא לצורך.

לאחר שרותי הצבאי יצאתי לטיול ארוך באר רופה, בכפרים ובערים התחלתי פוגש אנשים ששאלו שאלות על לבנון, על הפלסטינים ועל המורה התיכון בכלל. האינסטינקט שלי אמר: חייבים לענות להם — אנו עם מיוחד, מוסרי, הוגן, שואדי-שלום וכו' וכו', אבל מצאתי את עצמי עומד למול אנשים אלה ומסכים איתם: למה בצעם יש טרור פלסטיני נגד ישראל? מדוע מפר צמים בתים של ערבים בגדה המערבית? מדוע הפקעת ארמנות?

במיסגרת הטיול הגעתי לארצות-הברית, וכאן, בעזרת ידידי (מגוי על עיתונך), התחלתי לקבל את התשובות. מיספר סיבות אישיות (כולל הרצון ללמוד על האמת שמאחורי כל הבעיה באזורנו ובעוד מקומות בעולם) הביאו אותי להחלטה להיר שאיר פה (ומנית).

אני כרגע לומד ומתכוון לחזור לארץ באביב '86. מדהים לפגוש כאן בנידודיק את היהדות שעדיין מומכת בישראל ללא סייג. התך האוכי לוסיה היהודית כאן ואילו היה נעשה ימצא זהה לזה של האוכלוסיה בארץ מבחינה אידיאולוגית. רבים הם התומכים (כסתרו או בגלוי) ברב מאיר כהנא (שרוך) אנכ מופיע מדי פעם בטלוויזיה ומסביר בנועם כיצד יכרחו כל הערבים מהארץ ברגע שזיהי ראשה-ממשלה.

מוצאים כאן אחוז גבוה מאוד של יהודים גיזעניים, ומה שמדהים הוא מיספרם העצום בקרב ניצוליה-השואה. קשה לי לתפוס כיצד אדם, שנר דף על-ידי הנאצים כשל היותו יהודי, אדם שהצ טווה להישמר מפני שעניו אינן כחולות ושיעורו אינו ארמוני, טוען שהאנשים השחורים הם פושעים, רמאים, מולוכים (לא מתרחצים אף פעם) ועוד זיכולים רומים.

לצערנו בארץ המצב לא שונה בהרבה, והשנים הרבות של האפליה (שהתבטאה בחקיקה, בחינוך